

עמוד התז

מבית הגמ"ח המרכזי
שע"י גמ"ח לבית ישראל (ע"ר)

בגליון השבוע:

60 | פרשת וישלח תשפ"א

תשועה ברוב יועץ // החתן תלמיד חכם. אבי הכלה תלמיד חכם. מי ישלם על החתונה? דבר המערכת // המצליחן האמיתי. קווים לדמותו.
לגור בארץ באנו // אדם חוזר לארץ לאחר עשרות שנים - מה הוא עושה באותו יום? תורת חסד // היא ויתרה על הכל - זכתה בהכל!

דבר המערכת

המצליחן האמיתי

עשו היה 'שלימזל' גדול; זוהי מסקנה לכאורה בלתי נמנעת, כשלומדים על ההתנהלות המפסידנית שלו. על הבכורה ויתר ברגע של חולשה, את הברכות הפסיד לגודל חרדתו, במאבק מול יעקב נכנע בלי קרב, ואפילו בביתו פנימה לא הצליח, ולאחר שנשא נשים מרשעיות, הוסיף לו עוד אשה, אשר התגלתה גם היא כמרשעת (רש"י סוף תולדות). בקיצור, כולו הפסד מהלך.

כמדומה, שהחלק המדהים בזה הוא שמדובר דווקא בעשו, שנראה על פניו 'קנאקר' רציני ועשה רושם של מצליחן, נהנתן, גיבור גדול ואיש העולם הגדול. אבל למעשה, בשורה התחתונה, הוא היה אומלל מאין כמותו. ואילו יעקב, בדיוק להפך. איש תם, יושב אוהלים, ויתר מראש על העולם הזה וכולו לא היה אלא נרדף בצרות, אבל דווקא הוא זה שמקבל את הבכורה ואת הברכות, מקים משפחה מפוארת, ולמעשה מנצח בכל חזית. הפך הרושם הראשוני.

המשך בעמוד הבא

גזירה נוראה על בנות ישראל!

מכתב מלב קרוע עמ' 4 <<

תורת חסד

הגאון רבי גבריאל יוסף לוי שליט"א
ראש ישיבת "באר התורה" ונשיא הגמ"ח

פתחנו בפרק הקודם בתמיהה, על כך שרחל אמנו נחשבת עיקר ביתו של יעקב, על שם כך שהיא נועדה בעיני יעקב להעמיד עמו את השבטים, והרי סוף כל סוף למעשה רוב תולדותיו באו מלאה, והיא זו שהיתה ראויה לקבל תואר זה.

התשובה לכך נעוצה ברגעי ההוד של מסירת הסימנים בידי רחל ללאה.

בויתורה - רחל מוותרת על התפקיד והתכלית שלה!

שבע שנים המתינה רחל עד שישלים יעקב את חלקו ללבן, שבע שנים, בהן היא הכינה את עצמה להיות ראויה לתפקיד הנכבד לו היא נועדה, וללא ספק היא גם ידעה ברוח קודשה שתכלית נישואיה עם יעקב היא העמדת י"ב שבטי ק-ה.

אבל באותם רגעים, בהם נתחוויר לה כי אביה הרמאי עומד להפר את הבטחתו המפורשת ליעקב, והוא עומד להכניס את לאה תחת החופה, הסיטה רחל את כל זאת מנגד עיניה, וראתה רק את עלבונה של אחותה.

עד כמה היה עצום קושי הויתור, ניתן ללמוד מלשונה של רחל עצמה המובאת בדברי חז"ל; הדברים מדברים בעד עצמם, ומראים את מעמקי

המשך בעמוד הבא

תגובות והערות על המדורים השונים יתקבלו בברכה בדוא"ל: Alon@hagmach.org.il | או 6428158@gmail.com

מכתבים מובחרים יפורסמו בל"ג (ניתן בעילום שם)

פניות לגמ"ח המרכזי בדוא"ל: office@hagmach.org.il או בפקס: 0548-540-650 | לפניות לועדה הרוחנית: הרה"ג ר' חיים כהנא 5610681@gmail.com

י"ל ע"י הגמ"ח המרכזי | עורך: הרב יעקב גולדשמידט | כותבים ומשתתפים: הרה"ג ר' יצחק אייזיק וינברג, הרב צבי רבינסקי, הרב ישראל גוטמן, הרב פנחס אריה רוזנטל, הרב יעקב סירוטה, הרה"ג ר' אשר וסרמן, הרה"ג ר' יהודה טאוב | עיצוב גרפי: סטודיו ספציפ 0548-540-650 | לפניות לועדה הרוחנית: הרה"ג ר' חיים כהנא 5610681@gmail.com

הויתור שנחצבו מכל כוחות נפשה. והיא שעמדה לה לרחל; דוקא בויתור זה, קנתה את עולמה, וזכתה להיות אמם של השבטים כולם!

הויתור - לא היה קל ופשוט. "והוקשה עלי הדבר עד מאד"!

דברי רחל מופיעים בדברי חז"ל (איכה רבה כד), המתארים את השבר הנורא בזמן חורבן בית המקדש, כאשר אבינו שבשמים הגלה את בניו מעל פניו לארץ מרחקים.

באותו זמן, עמדו לפניו האבות הקדושים ומשה רבנו, וכל אחד מהם ביקש רחמים בכל כוחו, והזכיר את זכויותיו לפני הבורא, שלא יעשה כלה בעם ישראל. אולם כל תחנוניהם לא הועילו, והגזירה נותרה בעינה.

בשעה זו קפצה רחל אמנו לפני הקב"ה ואמרה: 'ריבונו של עולם, גלוי לפניך שיעקב עבדך אהבני אהבה יתירה, ועבד בשבילי לאבא שבע שנים, וכשהשלימו אותן שבע שנים והגיע זמן נשואי לבעלי, יעץ אבי להחליפני לבעלי בשביל אחותי, והוקשה עלי הדבר עד מאד כי נודעה לי העצה,

והודעתי לבעלי, ומסרתי לו סימן שיכיר ביני ובין אחותי כדי שלא יוכל אבי להחליפני. ולאחר כן נחמתי בעצמי וסבלתי את תאוותי ורחמתי על אחותי שלא תצא לחרפה, ולערב חלפו אחותי לבעלי בשבילי, ומסרתי לאחותי כל הסימנים שמסרתי לבעלי כדי שיהא סבור שהיא רחל, ולא עוד אלא

עד כמה היה עצום קושי הויתור, ניתן ללמוד מלשונה של רחל עצמה המובאת בדברי חז"ל; הדברים מדברים בעד עצמם, ומראים את מעמקי הויתור שנחצבו מכל כוחות נפשה

שנכנסתי תחת המיטה והיה מדבר עמה והיא שותקת, ואני משיבתו על כל דבר ודבר כדי שלא יכיר לקול אחותי, וגמלתי חסד עמה, ולא קנאתי בה ולא הוצאתיה לחרפה, ומה אני שאני בשר ודם עפר ואפר, לא קנאתי לצרה שלי ולא הוצאתיה לבושה ולחרפה, ואתה מלך חי וקיים רחמן, מפני מה קנאת לעבודת כוכבים שאין בה ממש והגלית בני ונהרגו בחרב ועשו אויבים במ כרצונם?

מיד נתגלגלו רחמיו של הקדוש ברוך הוא ואמר: 'בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומן'. ועל זה נאמר (ירמיהו לא, יד-טו): "כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים, רחל מבכה על בניה, מאנה להנחם על בניה כי איננו. כה אמר ה', מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה, כי יש שכר לפעלתך, נאם ה', ושב מארץ אויב, ויש תקוה לאחריתך, נאם ה', ושבו בנים לגבולם".

דברים מפעמיים אלו, מלמדים מדוע זכתה רחל להיות אמם של השבטים כולם, ומדוע זכתה להיות עיקרו של הבית.

אבל יש בכך נדבך נוסף, שעליו נרחיב בעז"ה בפרק הבא.

אותו סיפור עם לבן. כולו רושם, מניפולציות ותככים, לעומת יעקב התמים שאפשר להתול בו ולרמותו, להחליף את משכורתו עשרת מונים, ולשעבד אותו עשרים שנה. אבל במבחן ה'למעשה', התמונה הפוכה בתכלית. בעוד לבן נותר בלי כלום וכל השקרים שלו לא השיגו לו מאומה, יעקב הוא זה שהתעשר, זכה בנשותיו הצדקניות והקים את בית ישראל לתפארת.

הדבר מקבל ביטוי עצום כאשר שני האחים נפגשים, יעקב עם השבט המפואר שעשה בחרן, ועשו עם ארבע מאות האנשים שלו (שלבסוף נטשוהו). הוא רואה את המחנה של יעקב, את הבית שבנה, והוא מבין שבסופו של דבר אין לו כלום [ואף הוא צריך להתייחס כאחיו של יעקב כדי שהמלאכים לא יפגעו בו כמובא ברש"י (לג ח)]. עשו אומר לו: "נסעה ונלכה" - בוא תתקדם איתי, אני אוביל אותך לפסגות. אבל יעקב מוותר על הרושם: "יעבור נא אדוני לפני עבדו, ואני אתנהלה לאטי" - אלך לי בדרכי הבלתי מרשימה, הבלתי חיצונית. אינני נשבה בכבלי השקר, האמת תורה דרכי.

הדבר מלמד, עד כמה המבט הראשון הוא שקרי. עד כמה אלו שנראים מנצחים, מרשימים, הם לא בהכרח כאלה באמת. כל אחד יכול לראות את האנשים האלו, שמציצים החוצה, שמנסים להיראות טוב, להיות מעודכנים, אבל בתוכם - סופות, סערות ורעות רוח. פעמים רבות - שאין להם מאומה.

עשיית חסד, נתינת צדקה ועזרה לזולת - אלו דברים שאולי במבט ראשון לא נראים זוהרים כל כך. במבט רחוק מהתורה הם אפילו נראים לאנשים מסוימים כמי שעטופים בעטיפה של 'פרייאריות'. אבל רק מי שהולך בדרך הזו, ולא נכנע מראש לתדמית הכוזבת,

המשך בעמוד הבא

ניתן להאזין מידי יום לשיעור היומי הנמסר בהיכל ישיבת "באר התורה" לאחר תפילת שחרית, ובו מסרים חינוכיים מפרשת השבוע.
מספר הטלפון: 2 > 1 > 077-314-1174

לגור בארץ באנו

מסע בעקבות גדולי האומה

הרה"ג ר' יהודה טאוב שליט"א, מח"ס 'בית ראובן' - המדריך לקניית בית בשמחה ובקלות

במדור זה אנו ממשיכים ללמוד על יחסה של התורה לקניית דירה בארץ ישראל. בכל התורה כולה לא מצאנו שהתורה תספר על אדם הקונה חפץ ותציין באיזה מחיר הוא קנה את החפץ, חוץ משני פעמים. ובשניהם בקנין אדמת ארץ הקודש. הראשון היה אברהם אבינו, עליו למדנו בפרק הקודם, ובפרק זה נעסוק בפעם השנייה.

יעקב אבינו שב לארץ ישראל מבית לבן. ומהו הדבר הראשון שהוא עושה בהגיעו ארצה?

"וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם עִיר שָׁכֶם אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בְּבֵאוֹ מִפְּדֹן אֲרָם וַיַּחֲנוּ אֶת פְּנֵי הָעִיר. וַיִּקֶן אֶת חֶלְקֵת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר נָטָה שָׁם אֶהְלוּ מִיַּד בְּנֵי חָמוֹר אֲבִי שָׁכֶם בְּמֵאָה קִשְׁיָטָה" (בראשית לג ט).

הוא ניגש לשלם מחיר יקר עבור קניית חלקת אדמה בארץ ישראל.

והדבר דורש התבוננות. אדם חוזר ארצה לאחר 22 שנה שלא היה בה, מגיע לארץ ביום שישי (מדרש), ובו ביום ממחר לקנות חלקת שדה, עוד לפני כניסת שבת.

לשם מה ראתה התורה לספר על קניית חלקת שדה כלשהי ליד שכם? למה כל כך חשוב היה להנציח בתורה קנייה זו, ועוד לציין את המחיר המדוייק [והיקר (ע' רש"י ברא' לד ג)] ששולם בעבורה? איזו נפקא מינא יש בדבר?

התורה טרחה לציין זאת, ללמדנו: **כדאי לשלם מחיר יקר עבור הזכות, שיהיה לך חלק בארץ ישראל.**

כך מובא באבן עזרא על המקום: "והזכיר זה הכתוב, להודיע כי מעלה גדולה יש לארץ ישראל, ומי שיש לו בה חלק, חשוב הוא כחלק עולם הבא".

אכן, ראויים דברי האבן עזרא להיות תלויים בכל בית יהודי, לראותם ולזכרם בכל חודש בעת שרואים את תשלום המשכנתא החודשי...

נקודה למחשבה: היכן יש בתורה מקורות לחידושו של האבן עזרא?

איש את רעהו

מכתבים למערכת

תיקון טעות בעלון הנפלא

כתבתם בשו"ת על חיווי האשראי, כי ניתן לקבל את הדירוג הסופי בחברות תמורת תשלום סמלי.

אבקש להעיר, כי אני קיבלתי כבר כמה פעמים את הדירוג שלי בחינם, ללא כל עלות.

ישנן חברות שנותנות אחת לשנה את הדירוג כולל הציון - בחינם.

כמו כן, אחרי חצי שנה רציתי לקבל עוד פעם את הדירוג, ובחברה רצו כבר חמישים שקל כי זה פעמיים בשנה, אז ביקשתי את זה מסניף הבנק בו מנוהל חשבוני, והם מדפיסים את זה ללא כל עלות.

ראוי להעביר את זה לציבור הקוראים.

התורה חסה על ממונם של ישראל.

ש. שיינברגר

לתגובות: Alon@hagmach.org.il או: 6428158@gmail.com

דבר המערכת המשך מעמוד 2

מגלה עד כמה היא זוהרת, שלימה ורצופה שמחה ואושר.

המאבק הלילי של יעקב עם שרו של עשו, הוא המשל שלנו, בני ישראל, הנאבקים בידיים חשופות, בקשיים ובהתמודדות עם השקר האופף אותנו ואורב לנו מכל כיוון ופינה. יעקב מלמד פרשת גלות.

אנו נאבקים מזה למעלה מאלפיים שנה, עם כל כך הרבה שונאים, צוררים ומבקשי רעה, מבית ומחוץ. לדאבונו, הם מצליחים במרוצת הדורות לפגוע בעם ישראל, לתקוע את כף ירכו, לענותו ולטבוח בו ללא רחם. וכעת, אנו כבר בשיא הלילה שלפני הפציע השחר. צולעים ומוכים, מושפלים ונרמסים. בלתי מרשימים בעליל.

אבל הנה, תכף יבוא יום השם, החשיכה תחלוף, והאמת תתגלה במלוא תפארתה, ונמצא עצמנו מוארים באור האמת הנצחית. אל תירא עבדי יעקב, כי תכף יקויים בנו "ויבוא יעקב שלם" - שלם בגופו, שלם בממונו, שלם בתורתו (רש"י לג יח). הלוואי!

"עטרת תפארת שיבה, בדרך צדקה תמצא" - אם ראית אדם שהוא מתעסק בתורה ובמעשים טובים ובגמילות חסדים, עתיד לזכות לעטרת שיבה

(מדרש משלי טז לא)

ולשדך הבנות

אל המערכת ממשיכים להגיע מכתבים ותגובות בנושא הנוער בו עסקנו עד לא מכבר, סוגיית נישואי הבנות והדרישה מהוריהן להתחייב על סכומי עתק שאין ברשותם.

השבוע אנו מפרסמים מכתב מרטיט, אשר המילים מדברות בו בעד עצמן, וכל מילה נוספת - מיותרת.

שאינם בני תורה ומבטיחים הרבה ממון. שיעדיף את הבת ת"ח, ובזה יקיים את מאמר חז"ל שימכור כל מה שיש לו, היינו ההצעה עם ממון הרבה, וישא בת ת"ח.

אמנם, כל זה בצד ההשקפה. אבל הניסיון מה שקורה היום מראה שהגזירה הזו היא גזירה נוראה ממש, ומאות בנות ציון היקרות בנות ת"ח יושבות בביתן ודמעתן על לחיין שאינן יכולות להקים בית נאמן בישראל כשאיפתן עם בחורים ת"ח. כאשר מאמר חז"ל שימכור אדם כל מה שיש לו כבר לא שייך כאן, כי מדובר בסכומים שהם מעל ומעבר למה שיש לו. והתבונן נא בחור יקר,

למי יש היום שש מאות אלף (וזה הרף התחתון) לתת לבתו, ובפרט שבדרך כלל יש לו כמה בנות. וגם אם לבת הראשונה ישעבד את ביתו ויקח הלוואה מהבנק, מה יעשה עם בתו השניה והשלישית. וגם הדרך האכזרית שיסגור האב את הגמרא וילך ויתבזה על פתחי נדיבים ויסע לחו"ל וירוץ מגמ"ח לגמ"ח, גם אז יגיע מקסימום למאה אלף שקל, ועוד מי יכול להיות אכזרי כל כך על חמיו שיהפכו חייו לחיי גיהנום, רק כי הבחור רוצה שש מאות אלף?

והיכן ראינו אצל גדולי ישראל כאלה הנהגות, אדרבא התבונן נא על מורנו שר התורה רבי חיים שליט"א, שהיה גר בבית אחד עם עוד ארבעה גדולי עולם, כאשר לכל משפחה יש חדר אחד והמטבח משותף לכולם, וגם הבית לא היה שלהם, וכך צמחו לגדולי ישראל.

ואם הנך רוצה דווקא שש מאות אלף, התפלל נא לבורא עולם שהוא כל יכול שיתן לך. אבל לומר "מגיע לי" ולהפיל כל זה על השווער, זה רק גאווה ואכזריות.

כה דברי הכותב בלב מורתח

ישעיהו פישר, ביתר עילית

הנני הקטן פונה אליכם בלב קרוע ומורתח על הגזירה הנוראה על בנות ישראל המסולאות בפז, בנות ת"ח היושבים והוגים בתורה במס"נ, אשר אין באפשרותן ובאפשרות הוריהם להקים בית נאמן בישראל, וזאת מחמת הגזירה הנוראה אשר כל הצעה של בחור בן עליה רק מתחיל מסכום דמיוני של שש מאות אלף שקלים, וזה רק הרף התחתון, כאשר משתמשים באימרה ש"על תורה צריך לשלם".

והנה ודאי שאצל בני תורה אין הדברים נקבעים לפי סיסמאות, וצריך לחפש מה אמרו חז"ל על זה. ומה שכתוב בחז"ל היא הגמרא בפסחים דף מ"ט. ת"ר לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בת ת"ח וכו'. ועוד שם: ת"ר לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בתו לת"ח משל לענבי הגפן וכו'. ע"כ.

והנה תפשו הבחורים רק את החלק השני של מאמר חז"ל שישיא בתו לת"ח, ומתעלמים מהחלק הראשון שימכור כל מה שיש לו וישא בת ת"ח. עכ"פ לפי חז"ל, שני הצדדים שווים דכל אחד היינו גם החתן שהוא ת"ח וגם אבי הכלה שהוא ת"ח, חייבים באותה מידה, וא"כ צריך להיות העול שווה בשווה על שניהם. [ולענ"ד אדרבא, צד החתן צריך להתחייב על שני שלישי וצד הכלה על שלישי. כי החתן, אף שהוא יגע בתורה, אבל עדיין לא עמד בנסיונות החיים ומי יימר שישאר בלימודו (כמו שרואים מקרים לעשרות), משא"כ אבי הכלה שכבר יושב עשרות שנים בכלל והוגה בתורה על אף כל הנסיונות, ודאי שהוא ת"ח, ובתו היא בת ת"ח].

והנסיון האמיתי אצל בן תורה, שיקיים מאמר חז"ל כפשוטו שימכור כל מה שיש לו, והיינו באופן שיש לו שתי הצעות: אחת בת ת"ח שאין שם ממון, ואחת ממשפחה